

gyakon feltétlenül föl lehet ismerni a typust, csakhogy az utóbbi nem felel meg teljesen a solutréeni typusnak. Most az a kérdés, vajon minden iparnak, mely a solutréeni időszakból való, okvetlenül minden részletben meg kell egyeznie? Úgy hiszem, nem. Ilyesmiről csupán ott lehet szó, a hol prehistoriai telepek közel voltak egymáshoz, a hol az emberek folytonos érintkezésben voltak, ugyanazt az anyagot használták és a hol a megmunkálási szokások az összes szomszédos telepeknek közös tulajdonává váltak. A mint azonban embercsoportok vándorlás, vagy valamely más természeti úton elkülönültek, mint a hogy ez valószínűleg a miskolci és hámori embernél is történt, hosszabb izolációk folytán a megmunkálás szokásai és az ipar eredeti jelleme is változott.

Ebben a tekintetben Krapinára utalok, a hol hasonló viszonyokat találunk. Az ipar jelleme itt sem teljesen tiszta, a mi elsősorban a rendelkezésre álló anyagtól (görgeteg a Krapinica patakából) függ, de talán a köeszközök elkészítésében is valamelyes más eljárás volt szokásos. Azt hiszem tehát, hogy a szeletai köszerszámokon észlelt állítólagos rendellenes megmunkálásból, a mennyiben azok a solutréeni typusnak teljesen meg nem felelnének, még nem szabad arra következtetni, hogy azok modern készítmények.

1909 május 10.

MEGJEGYZÉS DR. GAÁL ISTVÁN ÚRNAK
„A MAROSVÖLGYI HARMADIDŐSZAKI SÓAGYAG DÉVA
MELLETTI ELŐFORDULÁSÁRÓL” CÍMŰ CIKKÉRE.

Dr. KORMOS TIVADAR-tól.

GAÁL ISTVÁN dr. tisztelt barátom fönti értekezésében (Földt. Közl. XXXIX. köt. 330. l.) a következőket olvasom: «Jellegét (t. i. a kékes iszapét) leginkább vízi növények szenesedő törmeléke, valamint a következő mollusca fauna adja meg:

Helix lutescens, Rssm. (gyéren).

Planorbis cornu, BRONGN. (nagy mennyiségben).

« *spirorbis*, L. juv. (ritka).

Valvata antiqua, Sow. (igen gyakori).

E legutóbbi faj, melynek meghatározását dr. Soós LAJOS kedves barátomnak köszönöm, különös figyelmünkre érdemes zoogeografiai

szemponthól. Eddig ugyanis csak Nyugat- és Közép-Európából s különösen a bajor Elő-Alpok nagy tavaiból volt ismeretes. Hazánkra nézve teljesen új.»

Erre nézve bátor vagyok megjegyezni, hogy a *Valvata antiqua* Sow. Magyarország faunájában nem új. Első ízben (1905-ben) én mutattam ki Balatonederics faunájából,¹ a hol GYÖRFFY JENŐ 2 példányt gyűjtött belőle; másodízben pedig ugyancsak én említem a fejérmegyei Sárrétről,² a tőzeg alatti pleisztocénkorú tóiszapból, amelyben ez az érdekes faj nem ritka. A dévai, nem kevésbé érdekes lelet, tehát sorrendben a harmadik adat az irodalomban a *V. antiqua*, Sow. magyarországi jelenlétét illetőleg.

Nem fosztanám meg GAÁL dr. urat vélt elsőbbségétől, de mint-hogy a *V. antiqua*, Sow. hazai előfordulása zoogeografiai szempontból csakugyan rendkívül nevezetes és ez a faj pleisztocén tanulmányaim egyik fontos bizonyítéka, közlésének prioritására magam tartok igényt — annál is inkább, mert első közlésekor a faj leírását is adtam.

BUDAPEST GEOLOGIÁJÁHOZ.

Ujabb adatok az óbuda-ujlaki (kiscelli) főnnsík pleisztocén faunájának ismeretéhez. Az óbudai Mátyáshegy keleti lejtőjén elterülő főnnsík pleisztocén üledékeinek faunája geológusaink közül már nem egyet foglalkoztatott. Az ottani mésztufába zárt gerinces maradványokat a múlt század közepétáján PETÉNYI SALAMON, KUBINYI FERENC és PETERS KÁROLY tanulmányozták, míg a puhatestűek közül néhányat (*Paludina imputa*?, *Limnaeus vulgatus*, *L. glutinosus*, *Helix hispida*, *Pupa dolium*) — úgy látszik FRIVALDSZKY IMRE meghatározásai nyomán — elsőnek SZABÓ JÓZSEF említ.³

E mésztufa rétegek települési viszonyaival ujabban behatóan dr. KOCH ANTAL⁴ foglalkozott s ezekről az ő észlelései olyan pontos adatokat szolgáltatottak, hogy azokat újabbakkal pótolnunk alig lehet.

A mésztufa felső rétegeiben s különösen a legfelső mésziszaprétegben gyűjtött puhatestűek jegyzékét azonban ez év november havában PAVAY-VAJNA

¹ II. Pótlék a Balatontóban és környékén élő puhatestűek felsorolásához. Balat. tud. tanulm. eredményei. II. köt. 1. rész. Pótlék 10. lap.

² A fejérmegyei Sárrét geológiai múltja és jelene. Balat. tud. tan. eredm. I. köt. 1. rész, paleont. függelék. 54. l. (1909.)

³ Pest-Buda környékének földtani leírása. 20. l. Természettud. pályamunkák. Kiadja a m. tud. Akad. 4. kötet 1858.

⁴ A kiscelli párkánysík geológiai szelvényének mintája. Földtani Közöny XXIX. köt. 33-37. l. 1899.